



OVERZICHT VAN DE **BELGISCHE** **ECONOMIE**

CONJUNCTUURNOTA
VAN FEBRUARI 2021



FOD Economie, K.M.O., Middenstand en Energie

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Ondernemingsnr.: 0314.595.348



○ 0800 120 33 (gratis nummer)



○ FODEconomie



○ @fodeconomie



○ [linkedin.com/company/fod-economie](https://www.linkedin.com/company/fod-economie) (page bilingue)



○ [instagram.com/fodeconomie](https://www.instagram.com/fodeconomie)



○ [youtube.com/user/FODEconomie](https://www.youtube.com/user/FODEconomie)



○ economie.fgov.be

Verantwoordelijke uitgever:

Séverine Waterbley

Voorzitter van het Directiecomité

Vooruitgangstraat 50 – 1210 Brussel

Internetversie

Inhoudstafel

Inleiding	4
1. België in het kort	5
2. Conjunctuurontwikkelingen van de economie	8
3. Buitenlandse handel – analyse van de handelsstromen	16
4. De positie van België vergeleken met de Europese Unie	16
5. Macro-economische vooruitzichten	24

Lijst van grafieken

Grafiek 1. Concurrentievermogen en digitale rangschikking	5
Grafiek 2. Opsplitsing van de verwerkende nijverheid in België in 2019	6
Grafiek 3. Bbp per inwoner, uitgedrukt in koopkrachtpariteit, in 2019	7
Grafiek 4. Evolutie van het bbp in % en bijdrage van de verschillende componenten vanuit uitgavenoptiek	8
Grafiek 5. Buitenlandse handel volgens het nationaal concept	9
Grafiek 6. Evolutie van het bbp (in %) en bijdrage van de verschillende componenten, vanuit productieoptiek	10
Grafiek 7. Evolutie van de industriële productie-indexen	11
Grafiek 8. Aantal oprichtingen en stopzettingen van ondernemingen	12
Grafiek 9. Tewerkstellingsgraad en geharmoniseerde werkloosheidsgraad	13
Grafiek 10. Aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)	14
Grafiek 11. Evolutie van de geharmoniseerde consumptieprijsindex (HICP) en bijdrage aan de inflatie van de 5 grote aggregaten	15
Grafiek 12. Belangrijkste afzetmarkten voor de Belgische goederenuitvoer in 2019	17
Grafiek 13. Voornaamste Belgische partners voor de goederenimport in 2019	17
Grafiek 14. Uitsplitsing per sector van de Belgische goederenimport in 2019	18
Grafiek 15. Uitvoer naar Turkije in 2019	19
Grafiek 16. Import vanuit Turkije in 2019	19
Grafiek 17. Bbp in België, in de Europese Unie en in de eurozone	20
Grafiek 18. Productie-index in de verwerkende nijverheid en in de bouw	21
Grafiek 19. Bevolking en tewerkstelling	22
Grafiek 20. Werkloosheidsgraad	22
Grafiek 21. Inflatie	23

Lijst van tabellen

Tabel 1. Aandeel van de nationale uitvoer in de wereldwijde uitvoer	16
Tabel 2. Aandeel van de Belgische uitvoer van goederen naar de voornaamste geografische gebieden van de wereld	16
Tabel 3. Bbp-groeivoorzichten in de internationale omgeving	24
Tabel 4. Economische groeivoorzichten in België	24

Inleiding

België, een **kleine open economie** van 11,5 miljoen inwoners, ligt in het hart van West-Europa. In 2019 bedroeg zijn bbp 476,2 miljard euro. De economie beschikt over een goede communicatie-infrastructuur en een hoogopgeleide beroepsbevolking. Als open economie zijn de handelsbetrekkingen voor België van essentieel belang. Belangrijk is ook dat ongeveer 63,8 % van de Belgische uitvoer bestemd is voor de intra-Europese markt (het Verenigd Koninkrijk uitgezonderd). De buurlanden van België, met name Duitsland, Frankrijk en Nederland, zijn ook de belangrijkste handelspartners. Ondanks een verbetering van zijn saldo was de handelsbalans in 2019 nog steeds negatief.

De **belangrijkste uitvoerproducten** van de Belgische ondernemingen waren in 2019 producten uit de chemische nijverheid, maar ook voertuigen en vervoermaterieel, evenals machines en elektrische apparaten.

In 2019 was de farmaceutische industrie, binnen de verwerkende nijverheid, de **belangrijkste sector in het creëren van toegevoegde waarde**, gevolgd door de chemische nijverheid en de voedings- en drankenindustrie.

De recente conjunctuurontwikkelingen tonen aan dat de **jaarlijkse bbp-groei** in 2019 relatief goed was (+1,7 % tegenover +1,8 % in 2018), onder impuls van de binnenlandse vraag zonder voorraden. Bovendien was de bbp-groei in België in 2019 dynamischer dan die van de Europese Unie (+1,5 %) en die van de eurozone (+1,3 %). In 2020 is de economische activiteit echter ingestort door de opkomst van COVID-19. In het **derde kwartaal van 2020** daalde het Belgische bbp met 4,3 % op jaarbasis, een minder uitgesproken daling dan die van het tweede kwartaal van 2020 (-13,9 %), als gevolg van het geleidelijk herstel van bepaalde economische activiteiten en de opheffing van verschillende beperkingsmaatregelen tijdens de zomer. Met name de particuliere consumptie, de investeringsuitgaven en de netto-uitvoer hebben de economische activiteit in het derde kwartaal van 2020 doen afnemen.

Sinds 2014 is de bbp-groei voornamelijk te danken aan de bedrijvigheid in de **dienstensector**.

De **productie-index** van de verwerkende nijverheid is over de eerste drie kwartalen van 2020 als geheel sterk gedaald op jaarbasis. Het is vooral de in het tweede kwartaal geconstateerde conjunctuurverzwakking die de resultaten drukt, met name als gevolg van de gedeeltelijke of volledige stillegging van de activiteit in bepaalde bedrijfstakken als gevolg van de door de regering genomen beperkingsmaatregelen om de uitbreiding van de COVID-19-pandemie tegen te gaan.

De **bedrijfsdemografie** bleef sterk in 2019, met meer starters dan stopzettingen en een netto saldo van 37.546 eenheden, het hoogste netto saldo dat in de periode 2015-2019 werd waargenomen. Terwijl deze ondernemingsdynamiek in het eerste kwartaal van 2020 aanhield, verslechterde de situatie enigszins in het tweede kwartaal van 2020, om daarna te verbeteren. In het derde kwartaal van 2020 bleef het nettosaldo van "oprichtingen-stopzettingen" dus niet alleen positief, maar verbeterde het ook op jaarbasis.

In het algemeen bleek 2019 een gunstig jaar te zijn op de **arbeidsmarkt**, waarbij de tewerkstellingsgraad bleef stijgen en de werkloosheidsgraad bleef dalen, zowel de totale als die van jongeren onder de 25 jaar. Daarentegen zijn alle werkgelegenheidsindicatoren in het derde kwartaal van 2020 op jaarbasis verslechterd. Het tewerkstellingscijfer daalde immers tot 65,1 % tegen 65,8 % een jaar eerder, het jeugdwerkloosheidscijfer bereikte 17,7 % tegen 13,2 % een jaar eerder en het totale werkloosheidscijfer bereikte 6,5 % tegen 5,3 % een jaar eerder. Dit is niet verwonderlijk gezien de ernst van deze economische- en gezondheids crisis die de meeste economieën in de wereld treft.

Ondanks een stijging van de prijzen van onbewerkte voedingsmiddelen is de **HICP-inflatie** in 2020 vertraagd (0,4 % ten opzichte van 1,3 % in 2019) als gevolg van een daling van de prijzen van de belangrijkste energieproducten en, in mindere mate, een vertraging van de prijzen van industriële goederen.

Voor de **groeivoorzichten op korte termijn** voor de Belgische economie, verwacht het Federaal Planbureau een grote economische recessie in 2020 door de wereldwijde coronacrisis. Volgens de economische begrotingsvoorzichten zal het bbp in 2020 met 6,2 % dalen (wat minder sterk is dan oorspronkelijk verwacht). Deze cijfers blijven echter met grote onzekerheid omgeven. Bovendien wordt al in 2021 een herstel verwacht van 4,1 %.

1. België in het kort

België is een van de zes oprichtende landen van de Europese Unie. De ligging, in het hart van Europa, is ongetwijfeld een belangrijk aspect van de economie. In Brussel, de hoofdstad van het land, zijn een groot aantal Europese en internationale instellingen gevestigd.

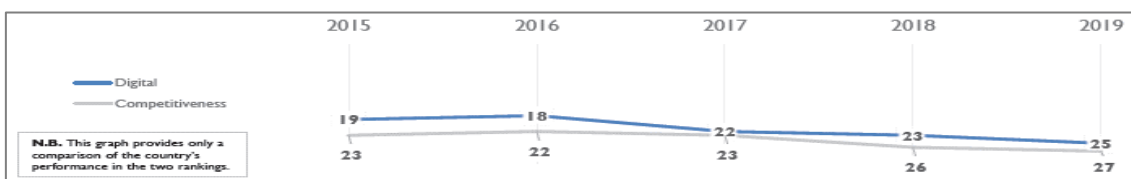


Met een **oppervlakte** van 31.000 km² en 11,5 miljoen **inwoners** is België, samen met Nederland, een van de dichtstbevolkte landen van Europa.

België is opgedeeld in **drie gewesten**: het Brussels-Hoofdstedelijk Gewest, het Vlaamse- en het Waalse Gewest. De bevolking bestaat uit drie taalgroepen: Nederlandstaligen, Franstaligen en Duitstaligen, vandaar dat het land tevens drie gemeenschappen telt: de Vlaamse-, de Franse- en de Duitstalige Gemeenschap.

België beschikt in het hele land over een sterk ontwikkelde **communicatie-infrastructuur**, zo beschikt het land over een van de meest ontwikkelde breedbandtelecommunicatienetwerken van Europa. België beschikt dus over een uitgebreid aanbod van transportmodi en -infrastructuren. Zo bezit het onder andere een netwerk van hoofdwegen, spoorlijnen en waterwegen. Ook zijn er internationale luchthavens (Brussel, Luik, Charleroi, Oostende, Antwerpen en Kortrijk) en zeehavens (Antwerpen, Zeebrugge, Gent en Oostende) aanwezig.

Grafiek 1. Concurrentievermogen en digitale rangschikking



Bron: IMD World Competitiveness Center.

Bovendien staat België op de **25e plaats van de 63 meest competitieve landen** volgens de resultaten van het Institute for Management Development¹ (IMD World Competitiveness Yearbook 2020 Results) en neemt het de **22e plaats** in van de in totaal 141 volgens het World Economic Forum² (Global Competitiveness Report 2019). De drie meest genoemde belemmerende factoren voor het zakendoen in België zijn de belastingtarieven, de te starre arbeidsvoorschriften en de fiscale wetgeving.

België beschikt over **hooggeschoolde arbeidskrachten**.

¹ <https://www.imd.org/wcc/world-competitiveness-center-rankings/world-competitiveness-ranking-2020/>

² <https://www.weforum.org/reports/how-to-end-a-decade-of-lost-productivity-growth>

België kent inderdaad een degelijk lager en middelbaar onderwijs en een systeem voor opleiding, kennis en innovatie dat tot de meest competitieve ter wereld behoort.

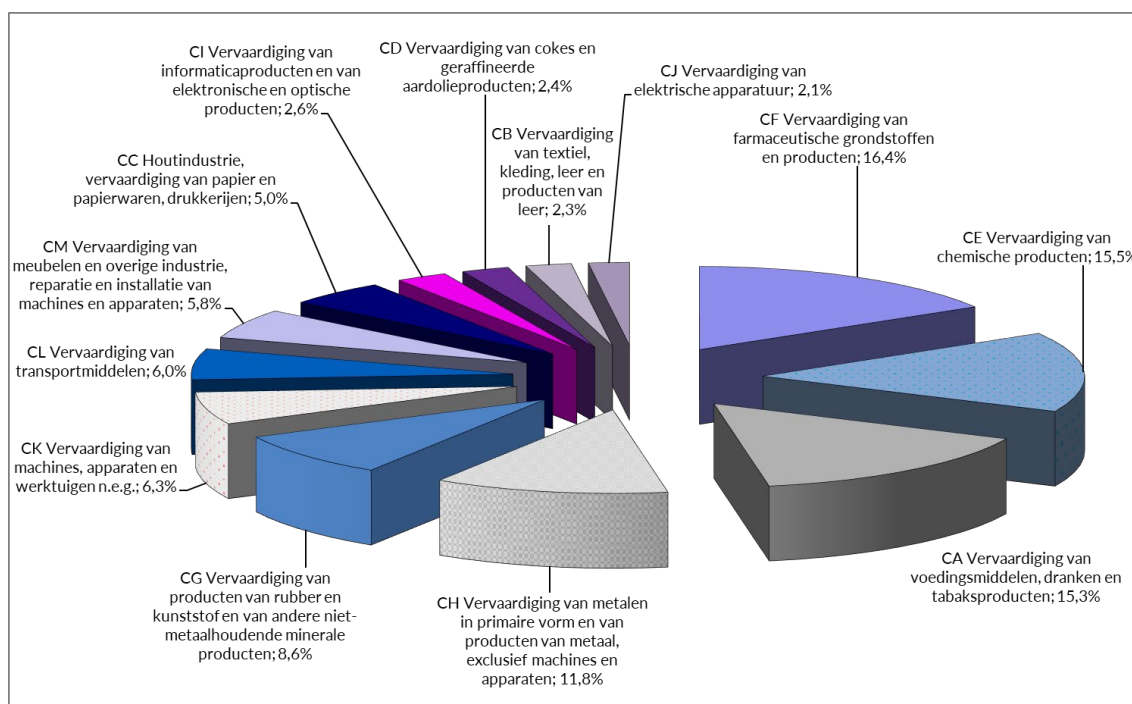
België is van nature een “**kleine, open economie**”: “klein” met zijn bruto binnenlands product (bbp) van 476,2 miljard euro in 2019, goed voor 2,9 % van het bbp van de Europese Unie³ (of 4 % van het bbp van de eurozone⁴), en “open” door zijn openheidsgraad⁵ van 81,6 % (82,7 % in 2018).

Door de mate van openheid en door de integratie in de Economische en Monetaire Unie kent het land over het algemeen een gematigde **inflatie**. Niettemin verliep de stijging van de consumptieprijzen de laatste jaren sneller in België dan bij de belangrijkste handelspartners (Frankrijk, Duitsland en Nederland). De laatste cijfers daarentegen suggereren een omkering van die trend, door een daling van de energieprijzen in België.

De Belgische economie kenmerkt zich, net als elke moderne geïndustrialiseerde economie, door het toenemende belang van **diensten**. In 2019 waren de commerciële diensten (waaronder groot- en kleinhandel en financiële- en verzekeringsactiviteiten) goed voor 56,5 % van de totale bruto toegevoegde waarde, tegenover 13,8 % voor de industrie en 5,3 % voor de bouwsector. Het resterende deel is verdeeld onder niet-commerciële diensten (waaronder gezondheidszorg, energie en landbouw).

Grafiek 2. Opsplitsing van de verwerkende nijverheid in België in 2019

Bruto toegevoegde waarde in % van de totale toegevoegde waarde van de verwerkende nijverheid.



Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) - Opgedeeld in 38 bedrijfstakken (A38).

³ In 2019 bedraagt het bbp van de Europese Unie (28 landen) 16.486,3 miljard euro (+3,4 % in vergelijking met 2018).

⁴ In 2019 bereikt het bbp van de eurozone 11.935,4 miljard euro (+3 % in vergelijking met 2018).

⁵ Gemiddelde waarde van de Belgische in- en uitvoer van goederen en diensten gedeeld door het bbp en vermenigvuldigd met 100.

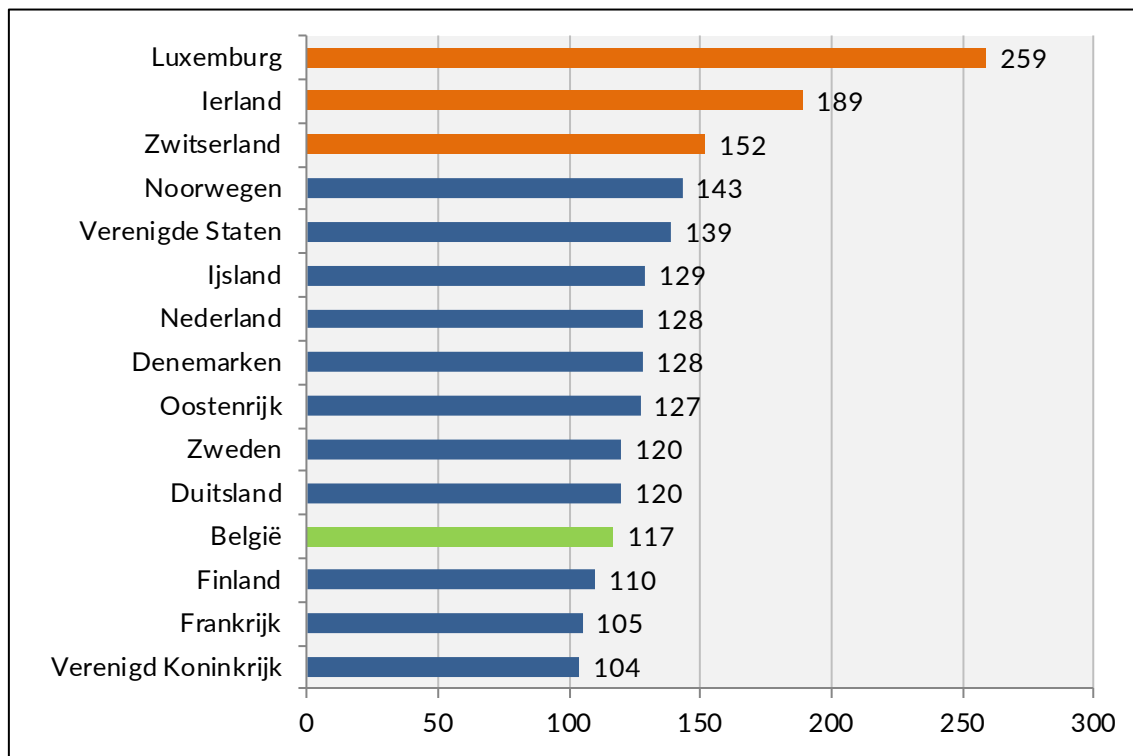
Ondanks een relatief gering aandeel is de **verwerkende nijverheid** nog steeds essentieel voor de Belgische economie. Ze genereert niet alleen een belangrijk aandeel van de commerciële diensten, maar creëert daarenboven toegevoegde waarde door aan de buitenlandse vraag te voldoen dankzij de Belgische uitvoer.

De kernsectoren van de Belgische industrie zijn:

- de farmaceutische industrie (16,4 % van de totale toegevoegde waarde),
- de chemische industrie (15,5 %),
- de voedings- en drankenindustrie (15,3 %) en
- de metallurgie en de vervaardiging van producten van metaal (11,8 %).

Grafiek 3. Bbp per inwoner, uitgedrukt in koopkrachtpariteit, in 2019

EU28 = 100.



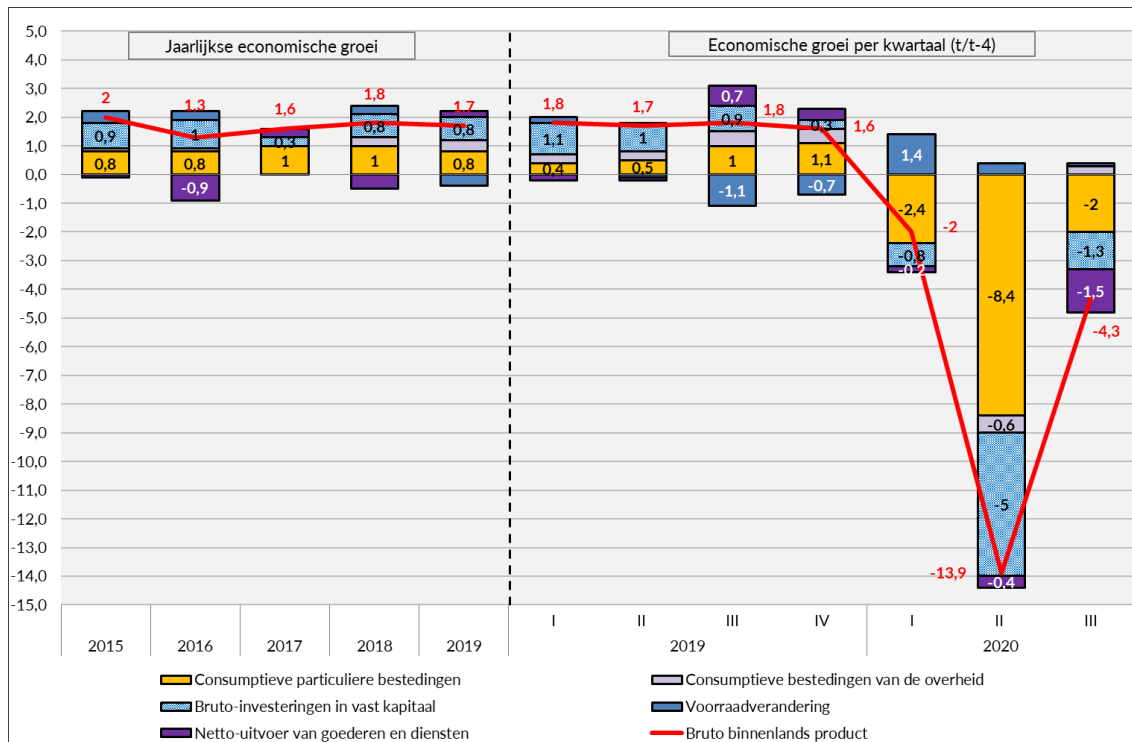
Bron: Eurostat.

Volgens de Europese structurele indicatoren die gepubliceerd worden door Eurostat, bedroeg in 2019 het **bbp per inwoner**, uitgedrukt in koopkrachtpariteit, 117 in België, tegenover 100 voor het gemiddelde van de Europese Unie. Het Belgische bbp per inwoner is stabiel gebleven ten opzichte van 2017 en 2018 en is 3 punten gedaald ten opzichte van het beste resultaat voor België van de afgelopen 10 jaar, dat in de loop van die periode enkele keren werd vastgesteld. België blijft zo een van de rijkste landen van de Europese Unie, met een achtste plaats komt het net na Duitsland.

2. Conjunctuurontwikkelingen van de economie

Grafiek 4. Evolutie van het bbp in % en bijdrage van de verschillende componenten vanuit uitgavenoptiek

In procentpunt, t.o.v. het jaar ervoor.



Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Nationale Bank van België (NBB).

In **2019** bedroeg de jaarlijkse groei van het bbp in België 1,7 %, tegenover 1,8 % in 2018. Deze groei is voornamelijk toe te schrijven aan de **binnenlandse vraag, exclusief de voorraden**, met een bijdrage van 2 procentpunt. De **netto-uitvoer** leverde een beperkte bijdrage aan de groei van de economische activiteit in 2019, namelijk ongeveer 0,2 procentpunt, tegenover een negatieve bijdrage van 0,5 procentpunt in 2018. Door de veranderingen in de voorraden is de economische groei in 2019 daarentegen met 0,4 procentpunt gedaald.

Een jaar later is het bbp in het **derde kwartaal van 2020** verder gedaald (-4,3 %), maar minder sterk dan in het tweede kwartaal van 2020 (-13,9 %). De geringere daling van het bbp in het derde kwartaal van 2020 weerspiegelt de geleidelijke hervatting van sommige economische activiteiten en de opheffing van diverse beperkingsmaatregelen in de zomer.

De binnenlandse vraag, exclusief voorraden, heeft de economische groei in het derde kwartaal van 2020 met 3 procentpunt doen dalen. In het derde kwartaal van 2020 hebben zowel de particuliere consumptie als de investeringen met respectievelijk 2 en 1,3 procentpunt aan de daling van het bbp bijgedragen (tegen -8,4 en -5 procentpunt in het vorige kwartaal), wat wijst op een uitstel van investeringsbeslissingen door beleggers door een klimaat van aanhoudend grote onzekerheid. Alleen de overheidsuitgaven voor consumptie hebben in het derde kwartaal van 2020 een positieve bijdrage geleverd aan de bbp-groei (+0,3 procentpunt), tegen een daling met 0,6 procentpunt in het vorige kwartaal.

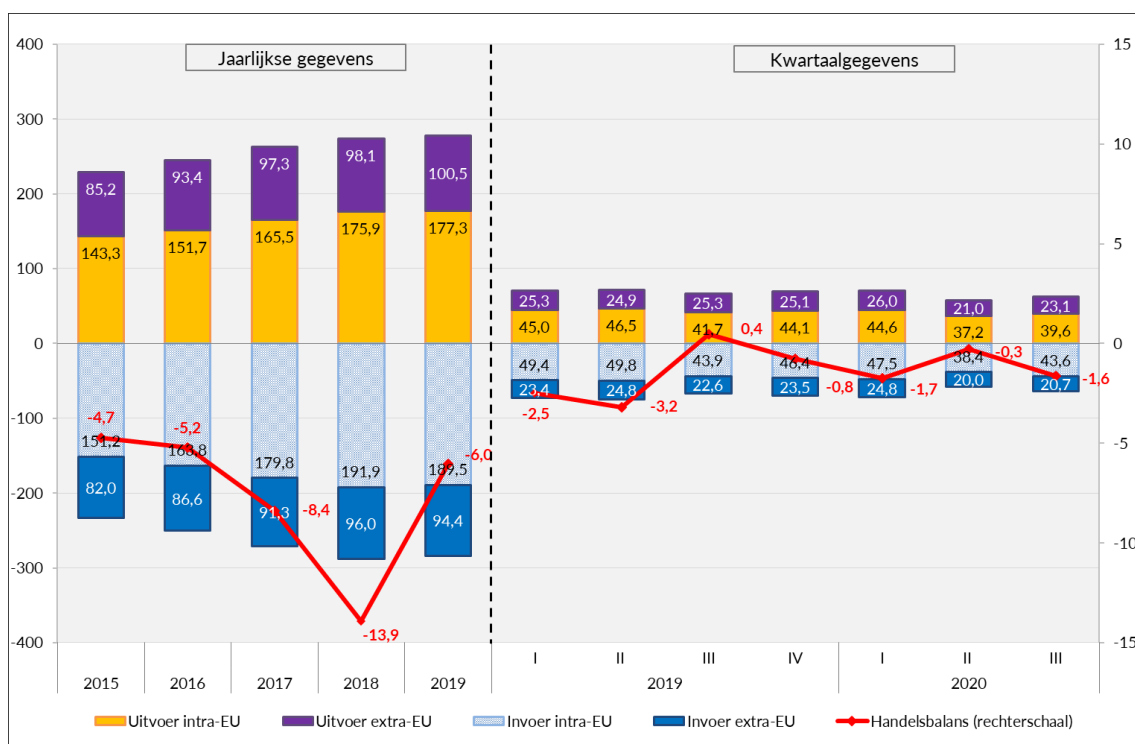
Ook de **netto-uitvoer** droeg 1,5 procentpunt bij tot de afname van de economische activiteit in het derde kwartaal van 2020, na een negatieve maar kleinere bijdrage in het tweede kwartaal van

2020 (-0,4 procentpunt). De bijdrage aan de groei van **veranderingen in voorraden** was in het derde kwartaal van 2020 licht positief (0,1 procentpunt)⁶.

Hoewel de cijfers voor het derde kwartaal van 2020 op het moment van schrijven nog steeds voorlopig zijn, is de daling van de economische activiteit zeer reëel. Aangezien de situatie nog steeds niet is genormaliseerd, wordt begin 2021 nog steeds een daling van de bedrijvigheid op jaarbasis verwacht, met name door de langdurige sluiting van restaurants en cafés, niet-medische contactberoepen en beroepen die verband houden met de culturele sector.

Grafiek 5. Buitenlandse handel volgens het nationaal concept

In miljard euro.



Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Nationale Bank van België (NBB).

Volgens het nationaal concept is de handelsbalans in **2019** verbeterd ten opzichte van 2018, als gevolg van zowel een meer dynamische uitvoer (+1,4 %) als een daling van de invoer (-1,4 %) van goederen. Hierdoor lijkt 2019 een einde te hebben gemaakt aan de neerwaartse trend in de handelsbalans. De handelsbalans blijft echter een tekort vertonen, dat in 2019 6 miljard euro bedraagt, tegenover een tekort van 13,9 miljard euro in 2018.

De totale **uitvoer** van goederen in waarde is in het **derde kwartaal van 2020** met 6,5 % gedaald ten opzichte van dezelfde periode in 2019 en bedraagt 62,7 miljard euro, tegenover 67 miljard euro in het derde kwartaal van 2019. Die daling is toe te schrijven aan zowel de uitvoer binnen de EU, die met 5,1 % op jaarbasis is gedaald, als de uitvoer buiten de EU, die in dezelfde periode met 8,7 % is gedaald.

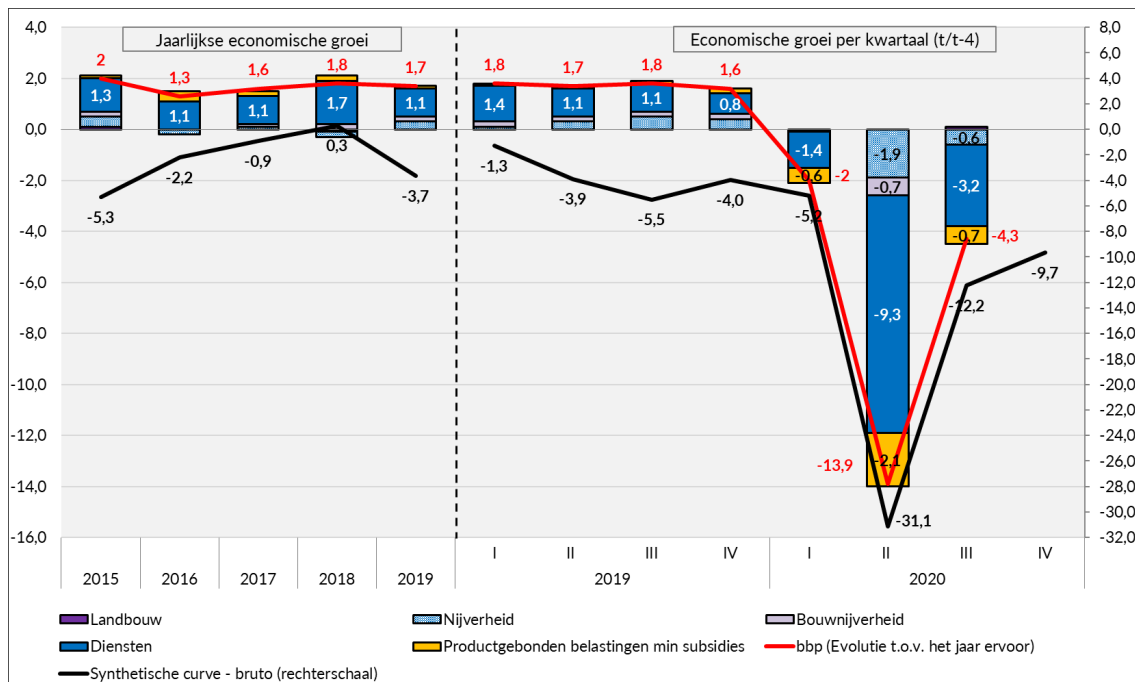
De Belgische **invoer** van goederen in waarde is in het **derde kwartaal van 2020** met 3,4 % op jaarbasis gedaald tot 64,3 miljard euro, wat wijst op een daling van zowel de invoer binnen de EU (-0,7 %) als de invoer buiten de EU (-8,7 %) voor dezelfde referentieperiode.

Dat resulteerde in een **negatieve handelsbalans** in het derde kwartaal van 2020 (-1,6 miljard euro). Het saldo is echter verslechterd ten opzichte van het vorige kwartaal (-278,2 miljoen euro) en ten opzichte van het overeenkomstige kwartaal van 2019 (+445,3 miljoen euro).

⁶ De bijdragen aan de bbp-groei werden herzien voor de netto-uitvoer en de voorraadwijzigingen voor het tweede kwartaal van 2020, wat het verschil verklaart met de cijfers die in de vorige versie van de conjunctuurnota (november 2020) werden gepresenteerd.

Grafiek 6. Evolutie van het bbp (in %) en bijdrage van de verschillende componenten, vanuit productieoptiek

In procentpunt, t.o.v. het jaar ervoor.



Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR) en Nationale Bank van België (NBB).

In **2019** verzwakte de economische bedrijvigheid ten opzichte van 2018 met een groei van 1,7 % tegenover 1,8 % in 2018.

De **dienstensector** was ook in 2019 de belangrijkste motor van de economische groei en ondersteunde die met 1,1 procentpunt (tegenover 1,7 procentpunt in 2018). Na een negatieve bijdrage aan de totale economische groei van 0,2 procentpunt in 2018, steeg de productieactiviteit van de **nijverheid** in 2019, wat 0,3 procentpunt bijdroeg aan de economische groei. De **bouwsector** heeft ook een positieve bijdrage geleverd aan de groei van het bbp in 2019, met een bijdrage van 0,2 procentpunt, vergelijkbaar met die in 2018. Hoewel de **landbouw** de economische groei in 2018 negatief heeft beïnvloed, was de bijdrage van de landbouw aan de groei van het bbp in 2019 neutraal.

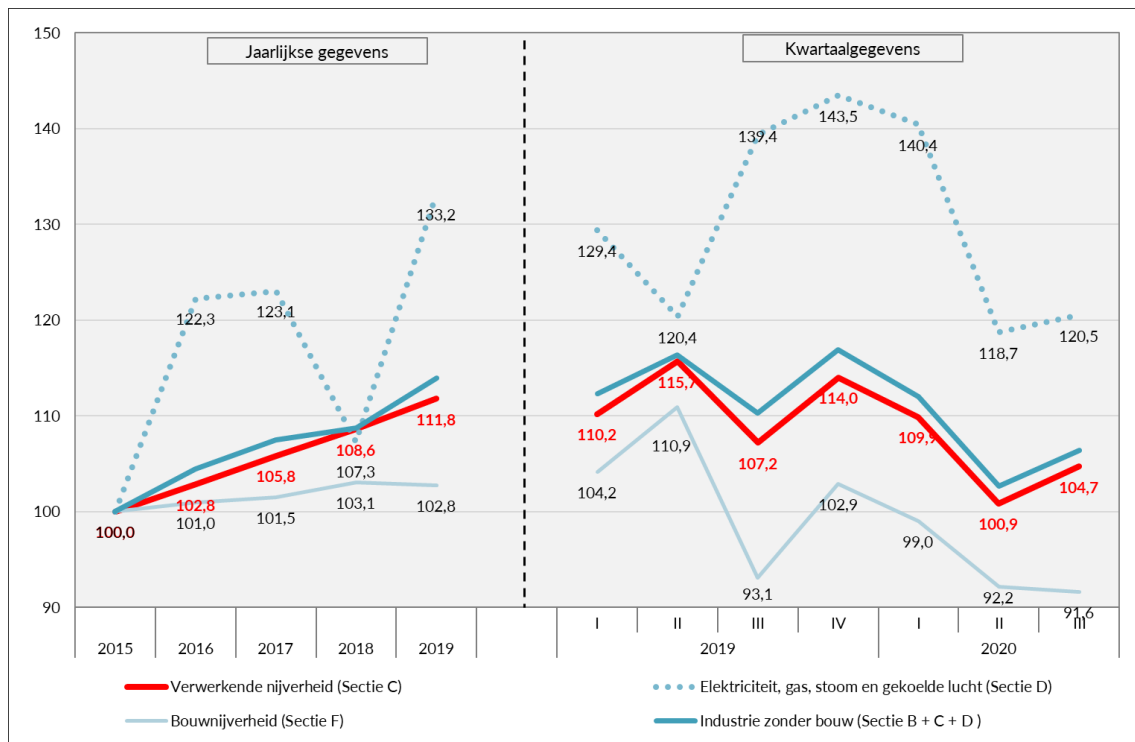
In het **derde kwartaal van 2020** hebben de meeste economische sectoren een jaar-op-jaar daling van de economische activiteit gekend en dus een negatieve bijdrage geleverd aan de bbp-groei. Alleen in de vastgoedsector, bij de overheid, in de landbouw en, in mindere mate, in de bouwnijverheid is de bedrijvigheid in de referentieperiode toegenomen. Bijgevolg heeft de **verwerkende industrie (exclusief de bouw)** 0,6 procentpunt bijgedragen tot de afname van de economische activiteit in het derde kwartaal van 2020, na een bijdrage van -1,9 procentpunt in het vorige kwartaal.

Voor de derde opeenvolgende keer hebben de **diensten** aan de daling van het bbp bijgedragen, van een bijdrage van -9,3 procentpunt in het tweede kwartaal van 2020 tot een bijdrage van -3,2 procentpunt in het derde kwartaal van 2020.

Tot slot was de bijdrage van de **bouwsector** aan de groei van de economische activiteit in het derde kwartaal van 2020 neutraal, na een bijdrage van -0,7 procentpunt in het voorgaande kwartaal.

Nadat het **ondernemersvertrouwen** in het tweede kwartaal van 2020 was ingestort als gevolg van de onzekerheid die door de pandemie van het coronavirus was ontstaan, heeft het zich in het derde en vierde kwartaal van 2020 enigszins hersteld, hoewel het zich nog lang niet terug bevindt op het niveau van vóór de pandemie.

Grafiek 7. Evolutie van de industriële productie-indexen
2015 = 100.



Bron: Statbel, indexcijfers per werkdag.

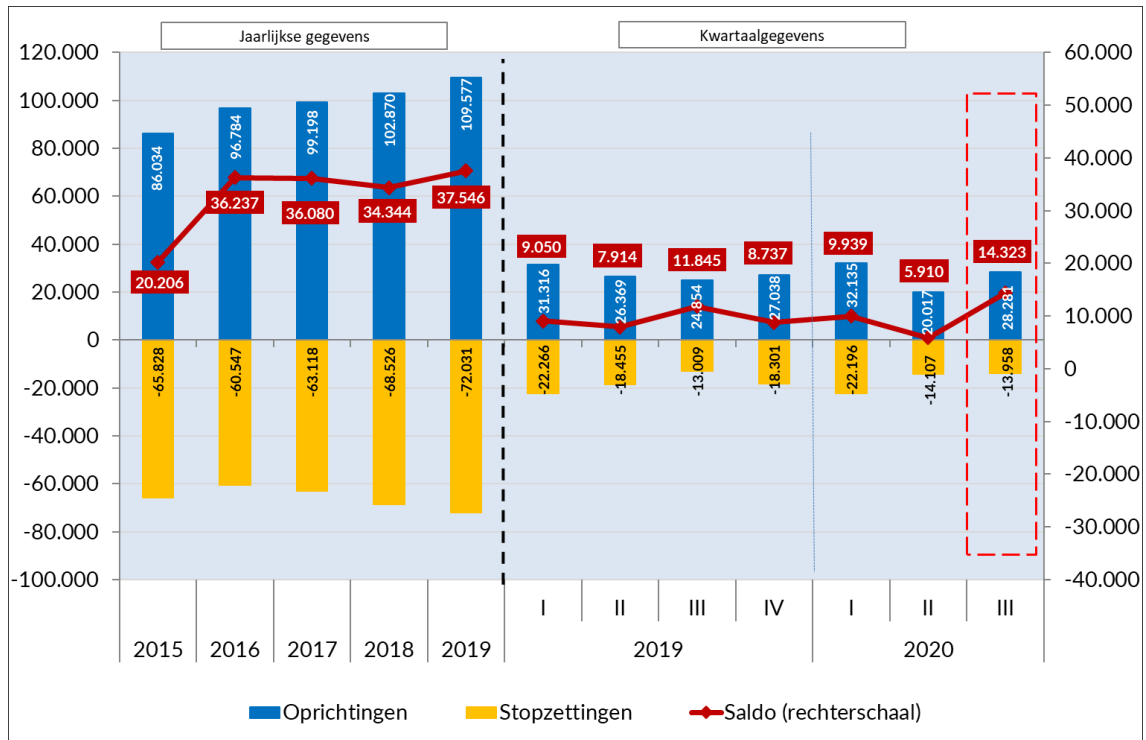
Met uitzondering van de bouwnijverheid was **2019** een positief jaar voor alle hier onderzochte sectoren, die hun productie jaar-op-jaar zagen toenemen.

Na een daling van 12,8 % in het tweede kwartaal van 2020 jaar-op-jaar, daalde de **industriële** productie minder in het **derde kwartaal van 2020** (-2,3 % jaar-op-jaar). In het tweede kwartaal van 2020 kenden slechts 2 sectoren een stijgende productie jaar-op-jaar, namelijk de farmaceutische industrie (C21) en de cokes- en raffinagesector (C19). In het derde kwartaal kenden verschillende sectoren terug positieve cijfers, zoals de voedingsindustrie, de textielindustrie, de metallurgie en de meubelproductie. Opgemerkt moet worden dat de sector transportmaterieel zowel in het tweede als in het derde kwartaal van 2020 sterk werd getroffen.

De productie van **elektriciteit, gas, stoom en gekoelde lucht** kromp in het derde kwartaal van 2020 sterker (-13,5 %) dan in het tweede kwartaal van 2020 (-1,4 %) op jaarbasis.

Ten slotte lijkt de bedrijvigheid in de **bouwnijverheid** in het derde kwartaal van 2020 wat aan te trekken. Na een forse verslechtering in het tweede kwartaal van 2020 (-16,9 %) bleef de productiedaling beperkt tot 1,5 % jaar-op-jaarbasis.

Grafiek 8. Aantal oprichtingen en stopzettingen van ondernemingen



Bron: Statbel.

In 2019 vertoonde de **ondernemersdemografie** een gunstige trend ten opzichte van 2018 op het vlak van startende ondernemingen, maar een ongunstige trend ten opzichte van 2018 op het vlak van stopzettingen. Zo steeg het aantal startende bedrijven met 6,5 % en het aantal stopzettingen met 5,1 %. Met 37.546 ondernemingen is het netto saldo van de "oprichtingen-stopzettingen" echter positief en telt het 3.202 ondernemingen meer dan in 2018.

In het **derde kwartaal van 2020** werden 28.281 **nieuwe bedrijven** opgericht, 3.427 meer dan in het overeenkomstige kwartaal van 2019.

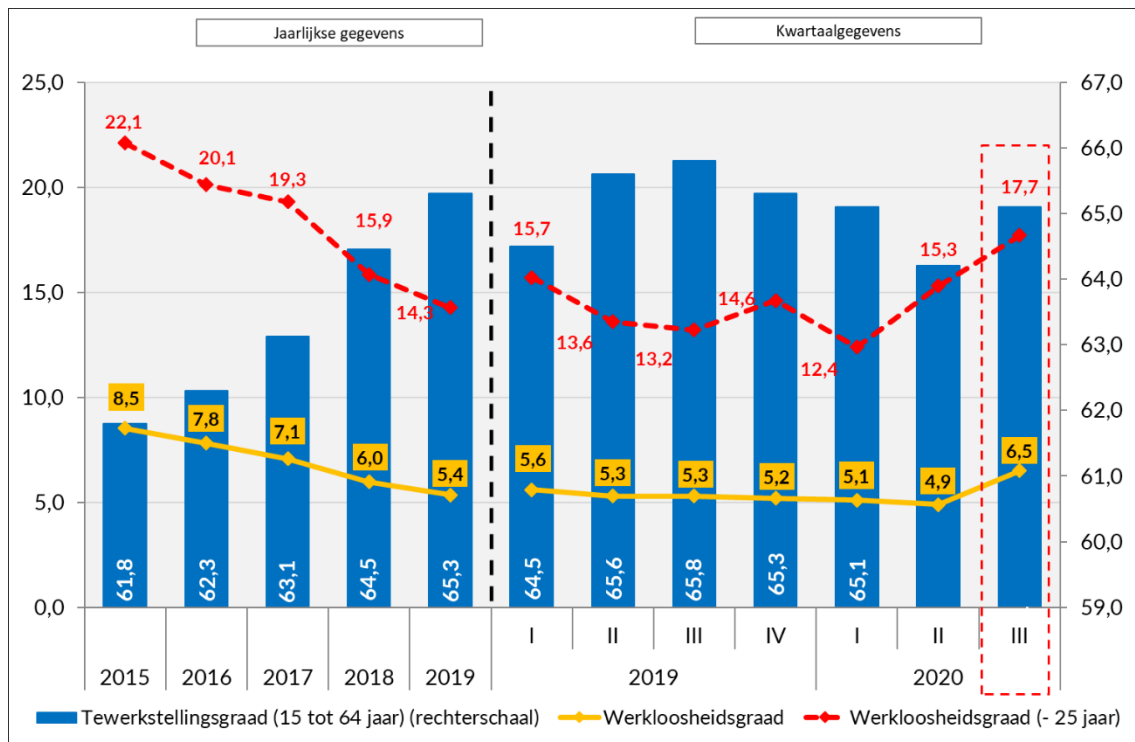
Deze nieuwe ondernemingen zijn goed voor 88,5 % van de nieuwe inschrijvingen (waarvan 52,4 % natuurlijke personen en 36,0 % rechtspersonen) en 11,5 % uit herinschrijvingen (waarvan 9,9 % natuurlijke personen en 1,6 % rechtspersonen).

Bovendien hebben 13.958 ondernemingen **hun activiteiten** in het derde kwartaal van 2020 **stopgezet** (waarvan 65,7 % particulieren en 34,3 % rechtspersonen), wat 949 meer is dan in het derde kwartaal van 2019.

In het derde kwartaal van 2020 was het **saldo van de "oprichtingen-stopzettingen"** positief en bedroeg het 14.323 ondernemingen, waarvan 59,0 % particulieren en 41,0 % rechtspersonen. Dat saldo "oprichtingen-stopzettingen" steeg met 2.478 ondernemingen ten opzichte van het overeenkomstig kwartaal van 2019 (20,9 %).

Grafiek 9. Tewerkstellingsgraad en geharmoniseerde werkloosheidsgraad

In %.



Bron: Eurostat.

Over het geheel genomen bleek 2019 een gunstig jaar te zijn op de arbeidsmarkt.

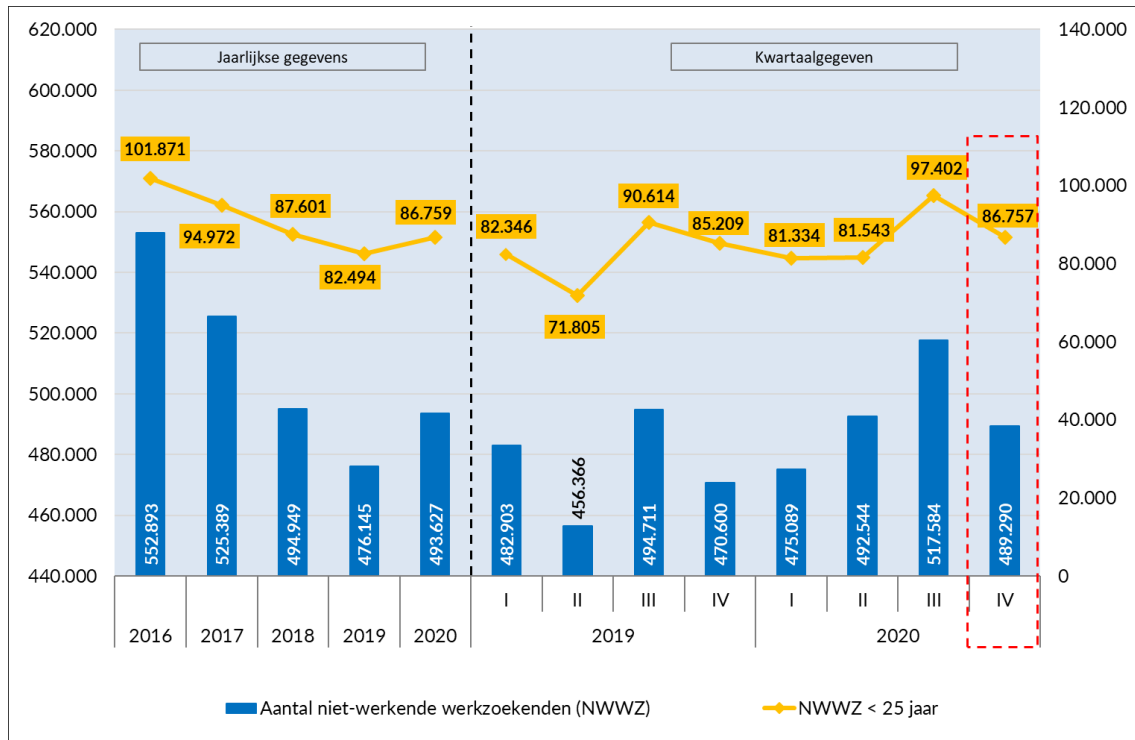
De situatie verslechterde echter in 2020. In het **derde kwartaal van 2020** laten alle gemonitorde indicatoren een ongunstige ontwikkeling zien op jaarbasis.

De **tewerkstellingsgraad** bedroeg in het derde kwartaal van 2020 65,1 %, wat 0,7 procentpunt lager is dan in het overeenkomstig kwartaal van 2019.

De **jeugdwerkloosheid** is in het derde kwartaal van 2020 gestegen tot 17,7 %, een stijging van 4,5 procentpunt ten opzichte van het derde kwartaal van 2019.

Ten slotte steeg de **werkloosheidsgraad** (ruwe gegevens) tot 6,5 % in het derde kwartaal van 2020, een stijging van 1,2 procentpunt ten opzichte van het overeenkomstig kwartaal van 2019.

Grafiek 10. Aantal niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)



Bron: RVA.

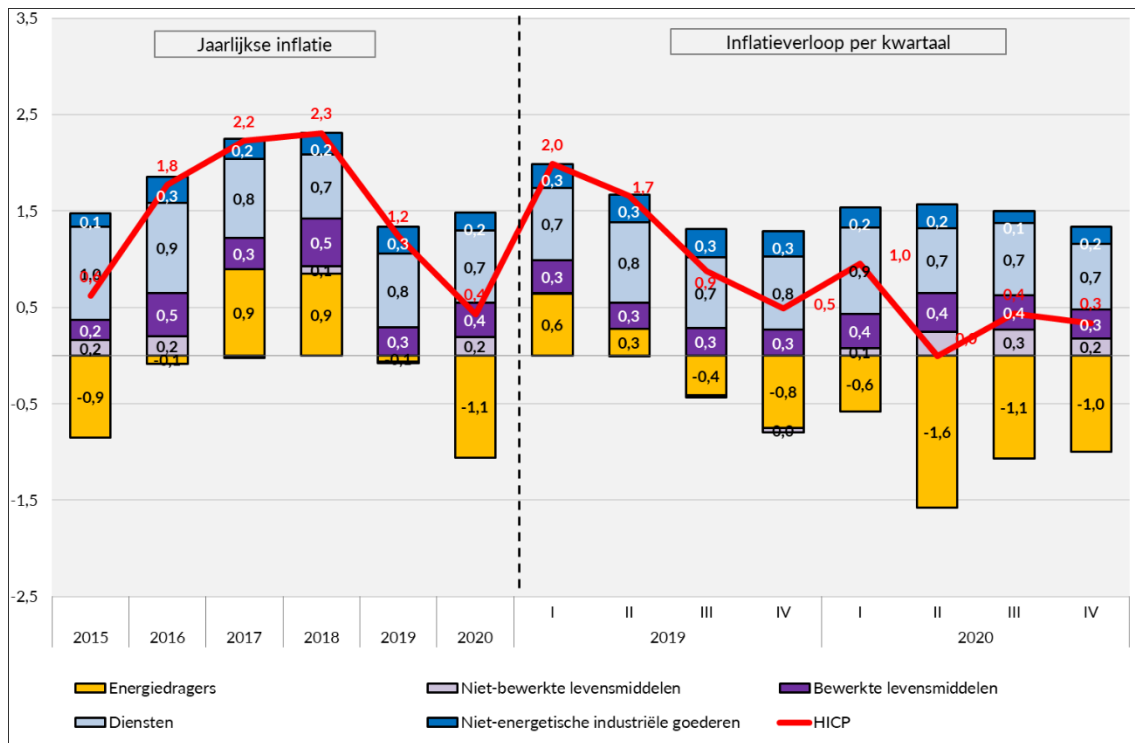
In **2020** is het aantal **niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)** ongunstig geëvolueerd ten opzichte van 2019, met een stijging van 3,7 % tot 493.627. Het aantal **NWWZ onder de 25 jaar** is met 5,2 % gestegen tot 86.759.

In de laatste drie kwartalen van 2020 is het aantal **niet-werkende werkzoekenden (NWWZ)** op jaarbasis verder toegenomen. In het **vierde kwartaal van 2020** waren er 489.290 NWWZ, een stijging van bijna 4 % op jaarbasis.

Net als de NWWZ bevestigt ook het vierde kwartaal van 2020 de stijgende trend in het aantal **NWWZ onder de 25 jaar** die in het tweede kwartaal op jaarbasis werd waargenomen. Zo waren er in het vierde kwartaal van 2020 86.757 NWWZ onder de 25 jaar, een stijging van 1,8 % op jaarbasis.

Grafiek 11. Evolutie van de geharmoniseerde consumptieprijsindex (HICP) en bijdrage aan de inflatie van de 5 grote aggregaten

HICP in % en bijdrage in procentpunt.



Bron: Statbel.

Ondanks een stijging van de prijzen van niet-bewerkte levensmiddelen, vertraagde de **inflatie** gemeten door de HICP in 2020 (0,4 % tegenover 1,3 % in 2019) onder invloed van een daling van de prijzen van de belangrijkste energiedragers en, in mindere mate, door een vertraging van stijgende prijzen van niet-energetische industriële goederen.

De consumentenprijzen voor **bewerkte levensmiddelen** zijn in 2020 versneld gestegen met 2,1 %, tegen 1,7 % in 2019 wat 0,4 procentpunt bijdroeg aan de totale inflatie.

De consumentenprijzen van **onbewerkte levensmiddelen** stegen met 4,7 % in 2020 maar door hun beperkt gewicht in de consumptiekorf bleef hun bijdrage aan de totale inflatie beperkt tot 0,2 procentpunt.

Vanwege het hoge gewicht in de consumptiekorf (meer dan 40 %), droegen de **diensten**, die een inflatie van 1,8 % in 2020 kenden, d.w.z. een inflatie vergelijkbaar met die van 2019, aanzienlijk bij tot de totale inflatie met 0,7 procentpunt.

Het prijsstijgingspercentage van de vijfde productgroep, de **niet-energetische industriële goederen**, vertraagde in 2020 (+ 0,7 %, vergeleken met + 1 % in 2019) en leverde zo 0,2 procentpunt bij aan de totale inflatie.

Ten slotte is de categorie **energiedragers** sterk beïnvloed door de ineensinking van de olieprijsen op de wereldmarkten als gevolg van de economische en gezondheidscrisis. Als gevolg hiervan daalden de prijzen voor deze productcategorie met 16,3 % in 2020, wat een negatieve impact had op de totale inflatie met 1,1 procentpunt.

3. Buitenlandse handel – analyse van de handelsstromen

Tabel 1. Aandeel van de nationale uitvoer in de wereldwijde uitvoer

	2010	2015	2016	2017	2018	2019
EU28	15,6%	15,7%	16,0%	15,9%	15,7%	15,8%
Rusland	3,4%	2,7%	2,5%	2,8%	3,1%	n.a.
VS	11,1%	11,8%	12,0%	11,6%	11,3%	11,4%
China	13,7%	17,9%	17,4%	16,9%	16,9%	n.a.
Japan	6,7%	4,9%	5,3%	5,2%	5,0%	4,9%
India	1,9%	2,1%	2,2%	2,2%	2,2%	2,2%

Bron: Eurostat, laatste beschikbare gegevens.

Het aandeel van de **Europese Unie (EU28)** in de werelduitvoer is licht gestegen **tussen 2010 en 2019**, net als dat van de **Verenigde Staten** en **India**. **Japan** volgt het omgekeerde pad, met een dalend relatief aandeel in de werelduitvoer, van 6,7 % in 2010 naar 4,9 % in 2019. Tussen 2010 en 2018 is het aandeel van **China** in de werelduitvoer sterk toegenomen, terwijl dat van **Rusland** gedaald is.

Tussen 2018 en 2019 hebben de Europese Unie en de Verenigde Staten een zeer lichte stijging van het aandeel van hun uitvoer in de werelduitvoer gekend, terwijl Japan een zeer lichte daling heeft gekend. Gegevens voor Rusland en China van 2019 zijn nog niet beschikbaar.

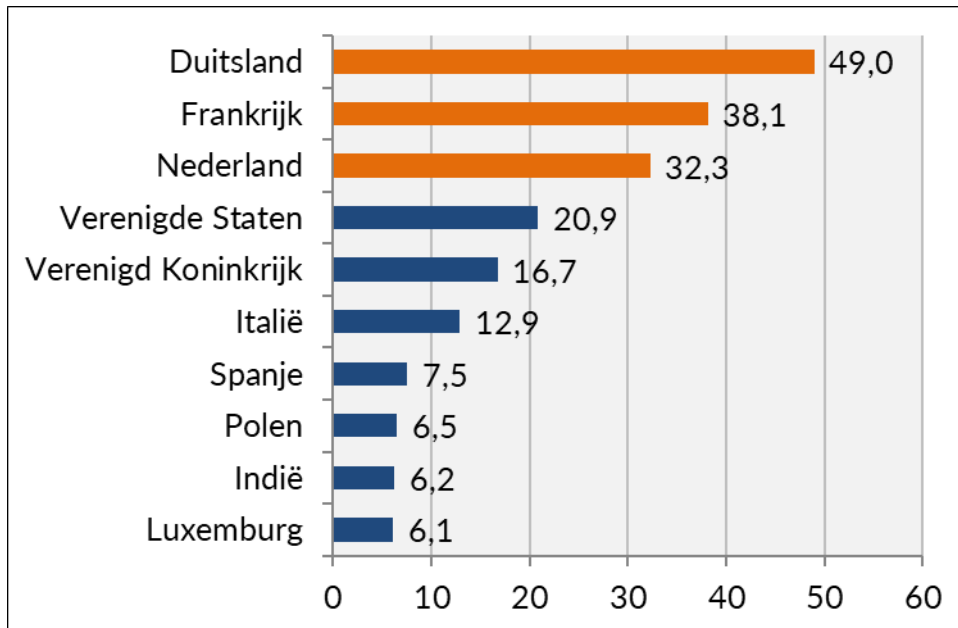
Tabel 2. Aandeel van de Belgische uitvoer van goederen naar de voornaamste geografische gebieden van de wereld

	2015	2016	2017	2018	2019
Wereld (alle entiteiten)	100%	100%	100%	100%	100%
Europese Unie (27 landen)	62,7%	61,9%	63,0%	64,2%	63,8%
Overige Europese landen	12,2%	12,3%	12,0%	11,2%	10,8%
Verenigd Koninkrijk	7,9%	7,6%	7,2%	6,6%	6,0%
Turkije	1,2%	1,2%	1,3%	1,2%	1,1%
Afrika	2,8%	2,7%	2,7%	2,7%	2,8%
Amerika	8,1%	8,9%	8,1%	8,5%	10,3%
Verenigde Staten	5,8%	6,7%	5,7%	5,9%	7,5%
Azie	12,3%	12,8%	12,5%	11,1%	10,6%
China	2,0%	2,2%	2,4%	1,9%	1,9%
India	3,2%	3,2%	2,9%	2,7%	2,2%
Japan	0,8%	1,1%	1,0%	1,0%	1,1%
Australië en Oceanië	0,6%	0,6%	0,6%	0,9%	0,6%
Overige	1,4%	0,8%	1,1%	1,4%	1,2%

Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

De **Europese Unie** (met uitzondering van het Verenigd Koninkrijk) vormt de **voornaamste bestemming van de Belgische uitvoer van goederen**, met een aandeel van 63,8 % in 2019. Dat is 0,4 procentpunt minder dan in 2018. Hetzelfde geldt voor de uitvoer naar de overige **Europese landen**, wiens aandeel geleidelijk aan verzwakt (-0,4 procentpunt in 2019). Zo is het aandeel van het **Verenigd Koninkrijk** in de Belgische uitvoer van goederen sinds 2015 eveneens voortdurend gedaald. Het aandeel van **Azië** in de totale Belgische uitvoer bleef afnemen in 2019 (-0,5 procentpunt ten opzichte van 2018). Anderzijds is het aandeel van **Amerika** tijdens de observatieperiode gestegen (+1,8 procentpunt in 2019). Dat is voornamelijk dankzij de **Verenigde Staten** (+1,6 procentpunt in 2019). Ten slotte wordt bij de handelsstromen met **Afrika** en **Australië** een quasi stabiel aandeel tegenover 2015 waargenomen en is het aandeel van de Belgische uitvoer naar **Turkije** de afgelopen jaren ook relatief stabiel gebleven met 1,2 % in 2015 en 1,1 % in 2019.

Grafiek 12. Belangrijkste afzetmarkten voor de Belgische goederenuitvoer in 2019
In miljard euro.



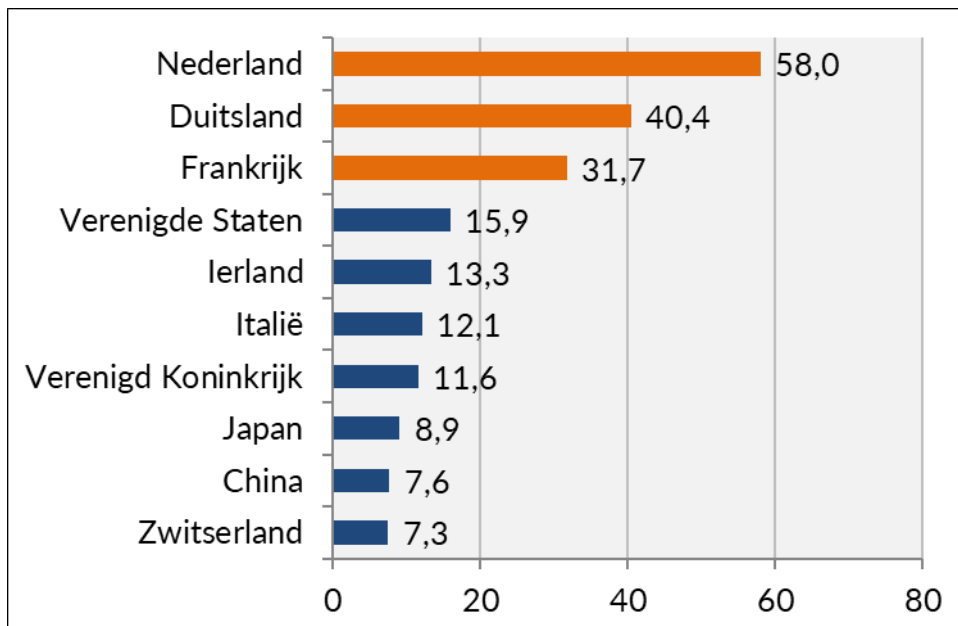
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

In 2019 is **Duitsland** de grootste handelspartner van België wat de uitvoer betreft, met 49 miljard euro, gevolgd door **Frankrijk** met 38,1 miljard euro en **Nederland** met 32,3 miljard euro. Samen waren die drie landen goed voor 43 % van de Belgische uitvoer.

Het **Verenigd Koninkrijk** staat op de 5e plaats, met ongeveer 16,7 miljard euro aan Belgische uitvoer naar dat land, wat eveneens 6 % van de totale Belgische uitvoer vertegenwoordigt.

Turkije staat op de 15e plaats met ongeveer 3,2 miljard euro aan uitvoerwaarde in 2019.

Grafiek 13. Voornaamste Belgische partners voor de goederenimport in 2019
In miljard euro.



Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

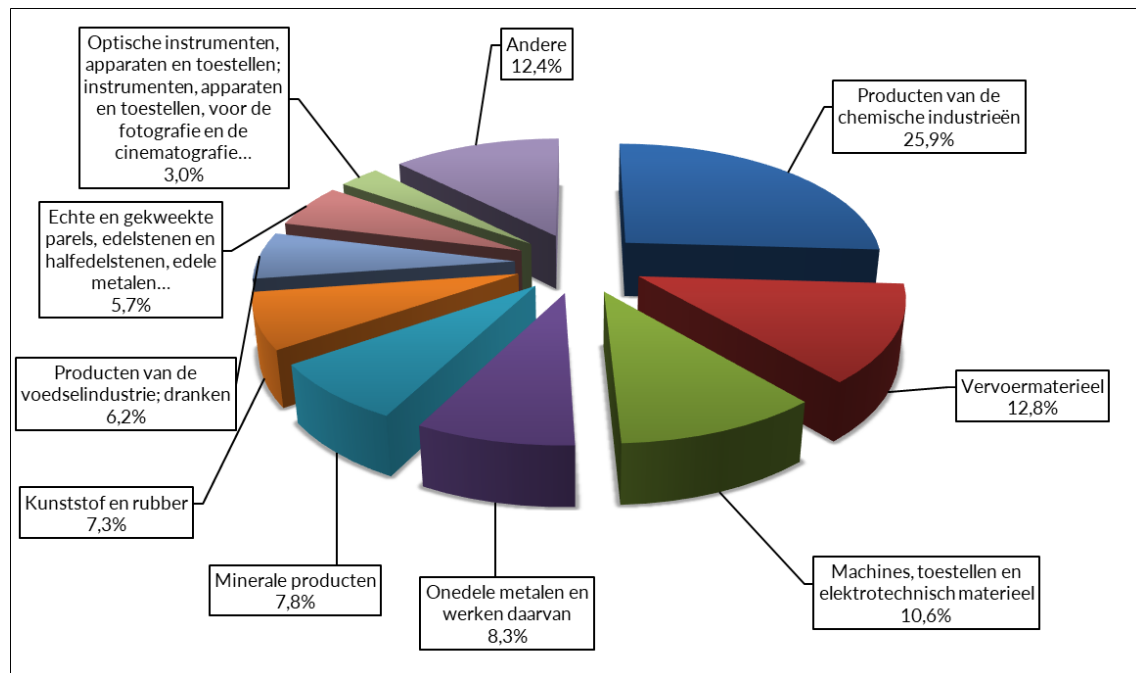
In 2019 zijn de drie voornaamste handelspartners van België voor de invoer van goederen dezelfde als die voor de uitvoer, hoewel hun volgorde verschilt. De grootste leverancier van de Belgische

markt is **Nederland**, met 58 miljard euro, gevolgd door **Duitsland** met 40,4 miljard euro en **Frankrijk** met 31,7 miljard euro. Samen waren die landen goed voor 45,9 % van de Belgische goederenimport in 2019.

Met één verloren plaats ten opzichte van 2018 staat het **Verenigd Koninkrijk** nog steeds in de top 10 (op de 7e plaats) van België voor zijn import van goederen (het VK stond echter nog op de 5^e plaats in 2017). Het Verenigd Koninkrijk leverde in 2019 goederen aan België voor een bedrag van 11,6 miljard euro, wat 4,1 % van de Belgische goederenimport representeert.

Turkije staat op de 17e plaats met een importwaarde van 2,7 miljard euro in 2019.

Grafiek 14. Uitsplitsing per sector van de Belgische goederenimport in 2019



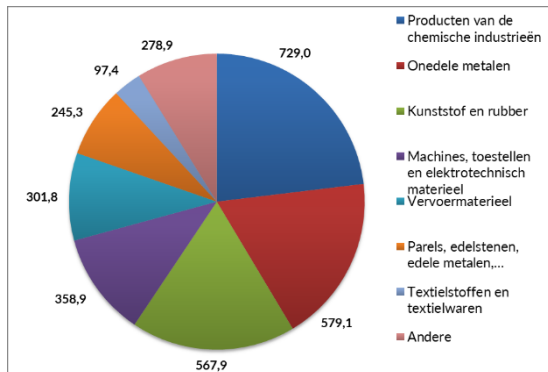
Bron: Instituut voor de Nationale Rekeningen (INR), nationaal concept.

In 2019 domineerden voornamelijk vier sectoren de Belgische import. Het gaat om **chemische producten** (25,9 %; 72 miljard euro), **voertuigen en vervoermaterieel** (12,8 %; 35,5 miljard euro), **machines en elektrotechnisch toestellen** (10,6 %; 29,5 miljard euro) en **onedele metalen** (8,3 %; 23 miljard euro). Samen waren die vier sectoren goed voor meer dan de helft van de totale Belgische import (57,6 %).

Focus: Handelsstromen tussen België en Turkije in 2019

Grafiek 15. Uitvoer naar Turkije in 2019

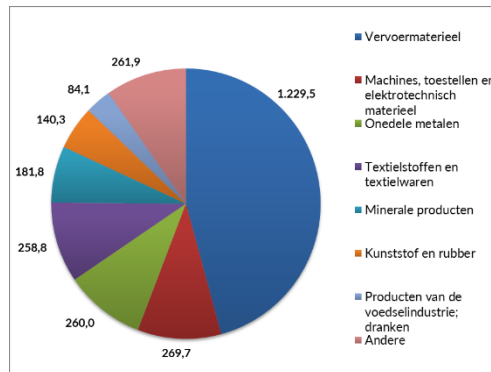
In miljoen euro.



Bron: NBB (nationaal concept).

Grafiek 16. Invoer vanuit Turkije in 2019

In miljoen euro.



Bron: NBB (nationaal concept).

De voornaamste uitgevoerde goederen naar Turkije vanuit België in 2019 waren de **chemische producten**. De totale uitvoerwaarde hiervan bedroeg 729 miljoen euro. Dat representeerde een aandeel van 23,1 % van de totale Belgische uitvoer naar Turkije.

Het voornaamste invoerproduct van Turkije door België in 2019 was **vervoermaterieel**. In totaal bedroeg de invoerwaarde bijna 1,2 miljard euro. Dat betekent een aandeel van 45,8 % van de totale Belgische invoerwaarde vanuit Turkije.

Onedele metalen was de tweede grootste uitvoercategorie naar Turkije, net voor **kunststof en rubber**, goed voor respectievelijk 579,1 en 567,9 miljoen euro, of 18,3 % en 18 % van de totale Belgische uitvoer naar Turkije.

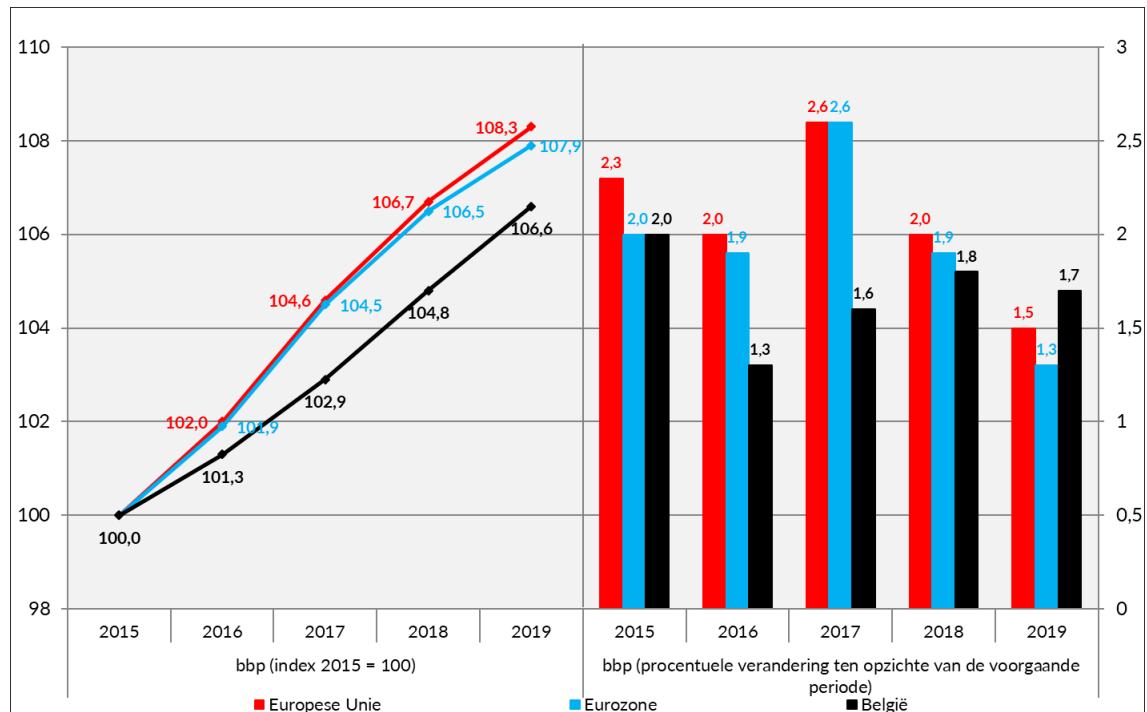
Het tweede meest ingevoerde product vanuit Turkije door België in 2019 waren **machines en elektrotechnische toestellen**. De totale invoerwaarde bedroeg 269,7 miljoen euro, wat een aandeel van 10 % van de Belgische invoer vanuit Turkije vertegenwoordigt.

Samen representeerde de uitvoer van **chemische producten, onedele metalen en kunststof en rubber** meer dan de helft van de totale Belgische uitvoer naar Turkije in 2019 (59,4 %).

Tot slot vertegenwoordigt de invoer van deze twee categorieën (**vervoermaterieel en machines en elektrotechnische toestellen**) meer dan de helft van de totale Belgische invoer vanuit Turkije in 2019 (55,8 %).

4. De positie van België vergeleken met de Europese Unie

Grafiek 17. Bbp in België, in de Europese Unie en in de eurozone



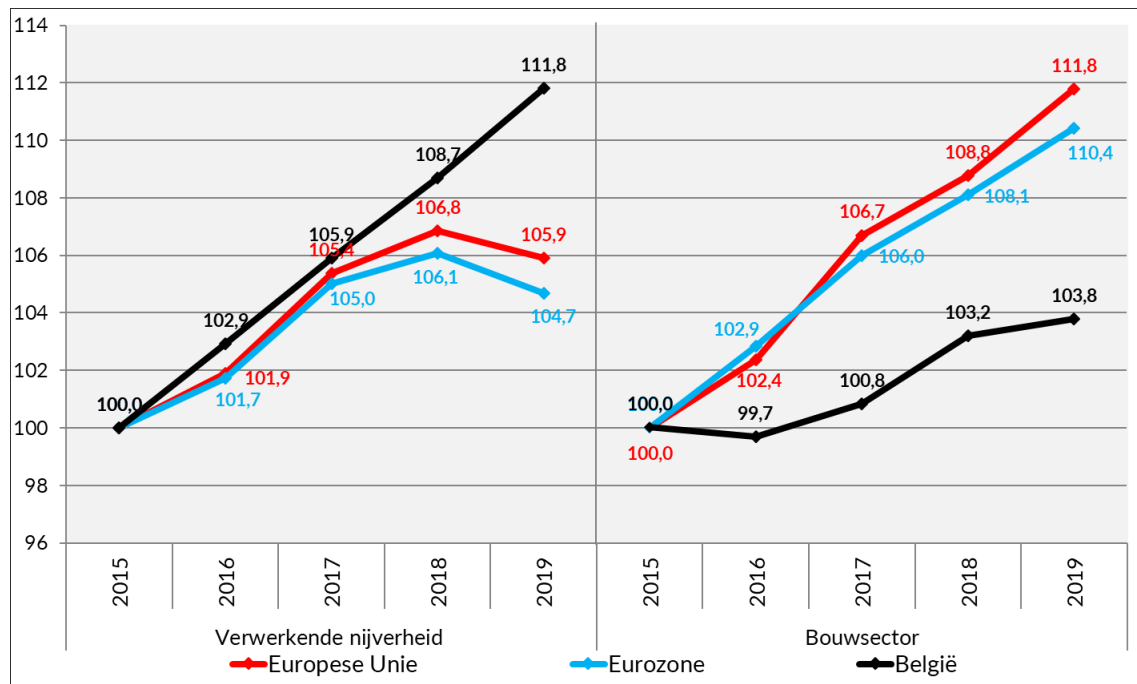
Bron: Eurostat.

Tussen 2015 en 2018 groeide het bbp trager in België dan zowel dat in de eurozone en als in de Europese Unie.

In 2019 vertraagde de groei van het bbp in de drie geanalyseerde regio's. Bovendien was de Belgische economische groei met 1,7 % wel hoger dan die van de eurozone en de Europese Unie.

Tot slot bedroeg het bbp in 2019 respectievelijk 476,2 miljard euro voor België, 11.935,4 miljard euro voor de eurozone en 16.486,3 miljard euro voor de Europese Unie.

Grafiek 18. Productie-index in de verwerkende nijverheid en in de bouw
Index 2015 = 100.

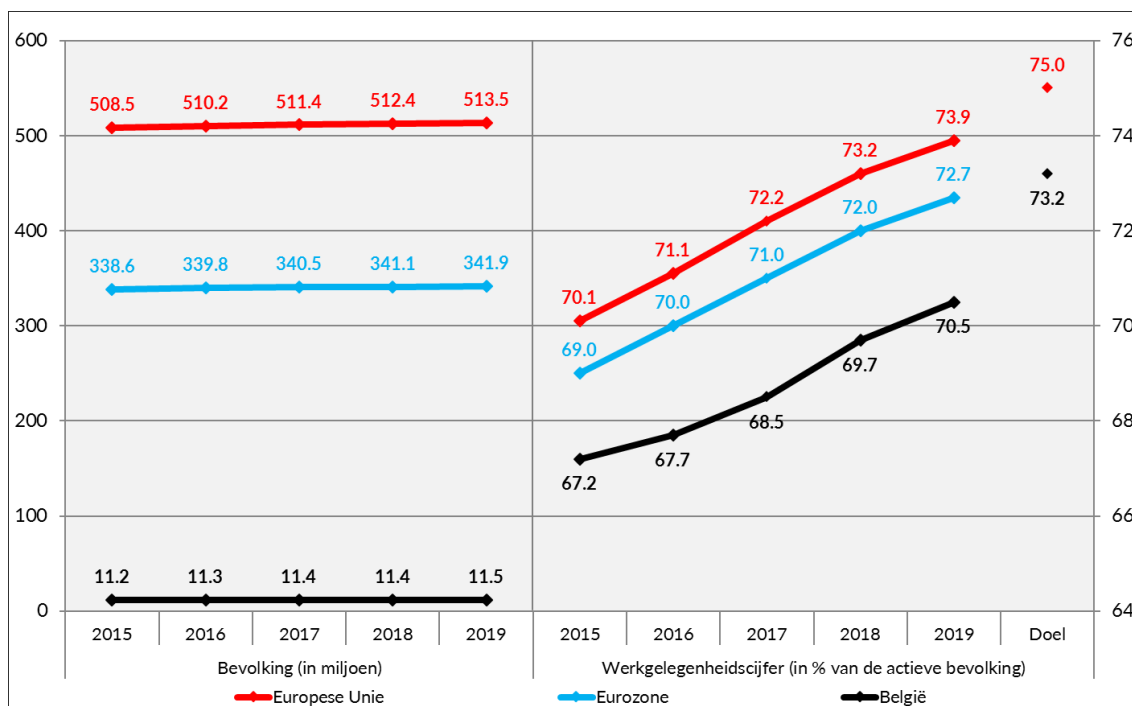


Bron: Eurostat.

De stijgende trend van de **productie** in de **verwerkende nijverheid** zet zich in 2019 in België voort. In de andere twee zones daarentegen is de productie van de verwerkende industrie in 2019 gedaald, nadat deze in 2018 al een vertraging had opgelopen.

In België steeg de **productie** in de **bouwsector** voor het derde jaar op rij in 2019, na een neerwaartse trend in 2016. De productie in de bouwsector blijft dynamischer voor de andere twee zones.

Grafiek 19. Bevolking en tewerkstelling

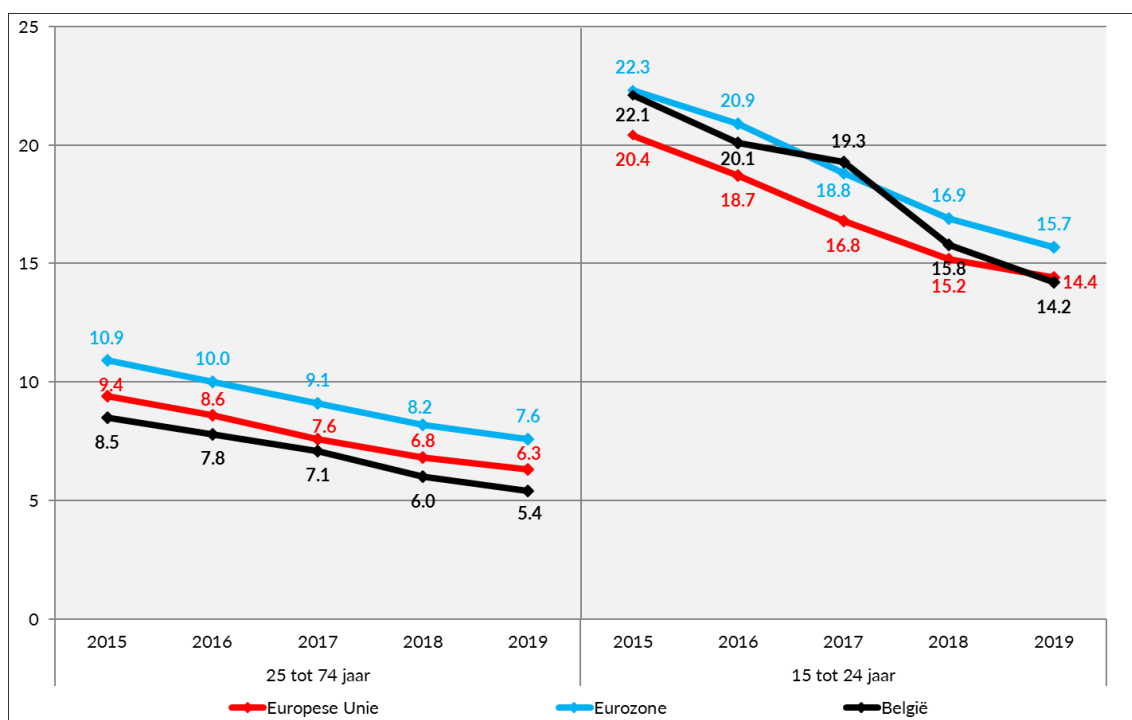


Bron: Eurostat.

Met 11,5 miljoen inwoners op 1 januari 2019 vertegenwoordigt de **Belgische bevolking** 3,4 % van de bevolking van de eurozone (341,9 miljoen inwoners) en 2,2 % van die van de Europese Unie (513,5 miljoen inwoners).

Met een **werkgelegenheidsgraad** van 70,5 % in 2019 blijft België niet alleen onder het gemiddelde van de eurozone (72,7 %) en de Europese Unie (73,9 %), maar ook ver onder de doelstelling voor 2020 in het kader van de Europa 2020-strategie (73,2 %).

Grafiek 20. Werkloosheidsgraad

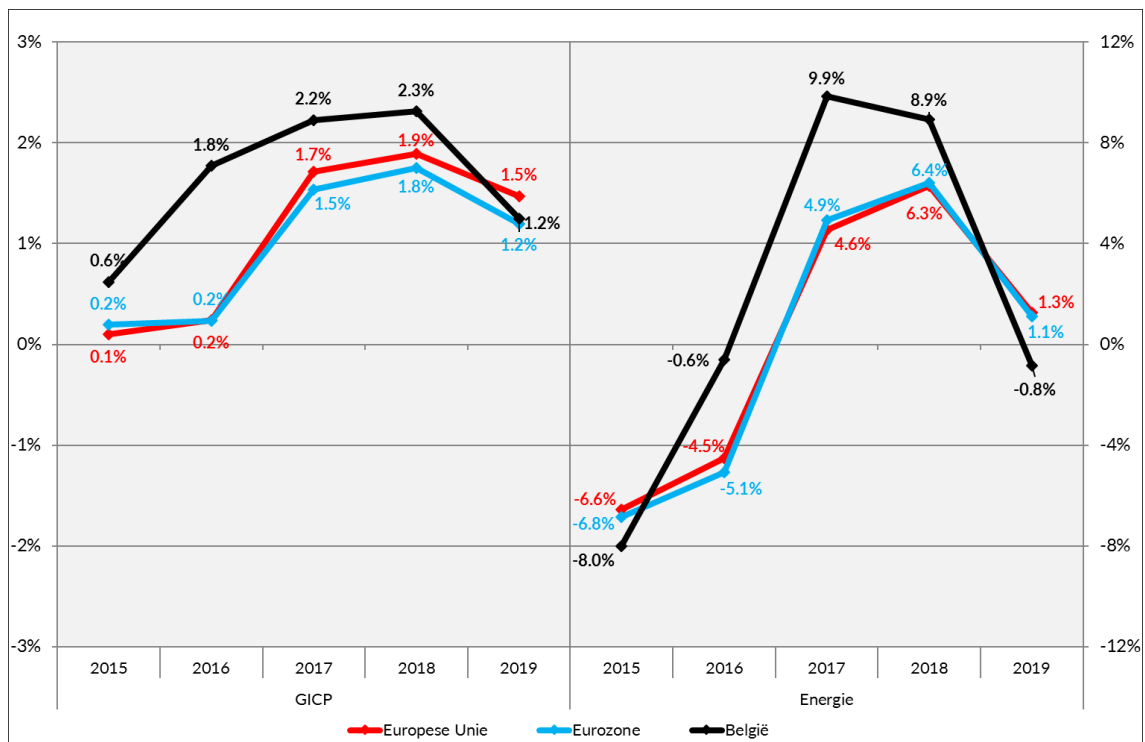


Bron: Eurostat.

In 2019 bleef de **werkloosheidsgraad voor de 25-74-jarigen** in België dalen en bereikte deze het laagste niveau in de gehele observatieperiode. Hetzelfde geldt ook voor de eurozone en de Europese Unie, maar de daling was iets sterker in België en de eurozone dan in de Europese Unie. In vergelijking met 2018 is de werkloosheidsgraad in België en de eurozone met 0,6 procentpunt gedaald, tegenover een daling van 0,5 procentpunt in de Europese Unie.

De dalende trend in de **jeugdwerkloosheid (15-24 jaar)** die reeds in 2014 begon, heeft zich ook in 2019 voortgezet. Zo daalt de jeugdwerkloosheid in België met 1,6 procentpunt ten opzichte van 2018, tegenover een daling van 1,2 procentpunt voor de eurozone en 0,8 procentpunt voor de Europese Unie. Sinds enkele jaren is de jeugdwerkloosheid in België lager dan in de eurozone, met uitzondering van 2017, maar hoger dan in de Europese Unie. In 2019 daalt de jeugdwerkloosheid in België echter ook voor het eerst onder die van de Europese Unie.

Grafiek 21. Inflatie



Bron: Eurostat.

De **inflatie** is zowel in België als in de eurozone en de Europese Unie in 2019 vertraagd. In tegenstelling tot voorgaande jaren is de inflatie in België lager dan in de Europese Unie in zijn geheel.

Terwijl de groei van de **energieprijzen** in de Europese Unie en de eurozone aanzienlijk vertraagde in 2019, daalden zelfs de energieprijzen in België. België ondervond dus een negatieve energie-inflatie in 2019.

5. Macro-economische vooruitzichten

Tabel 3. Bbp-groeivooruitzichten in de internationale omgeving

In %.

Internationale omgeving	2018	2019	2020 (r)	2021 (r)	2022 (r)
Wereld	3,5	2,8	-3,5	5,5	4,2
Verenigde Staten	3,0	2,2	-3,4	5,1	2,5
China	6,7	6,0	2,3	8,1	5,6
Eurozone	1,8	1,3	-7,2	4,2	3,6
Duitsland	1,3	0,6	-5,4	3,5	3,1
Frankrijk	1,8	1,5	-9,0	5,5	4,1
Nederland	2,4	1,7	-4,1	3,0	2,9
Verenigd Koninkrijk	1,3	1,4	-10,0	4,5	5,0
Turkije	3,0	0,9	1,2	6,0	3,5

(r) = raming.

Bron: IMF [World Economic Outlook](#), Januari 2021)

Tabel 4. Economische groeivooruitzichten in België

In %, tenzij anders vermeld.

België	2018	2019	2020 (r)	2021 (r)	2022 (r)
bbp	1,8	1,7	-6,2	4,1	3,1
Finale consumptiebestedingen van huishoudens en IZW's	1,9	1,5	-7,7	6,1	3,1
Finale consumptiebestedingen van de overheid	1,2	1,7	1,4	4,2	1,3
Bruto vaste kapitaalvorming	3,4	3,4	-9,0	3,3	4,6
Netto-uitvoer (goederen en diensten) (bijdrage tot de groei, in procentpunt)	-0,5	0,2	-0,8	-0,2	0,1
Totale inflatie (ICP)	2,1	1,4	0,7	1,3	1,6

(r) = raming.

Bron: Federaal Planbureau ([Economische vooruitzichten 2020-2025](#)⁷, Oktober 2020 en [Economische begroting](#), Februari 2021).

⁷ Voor het jaar 2022.